

Pinelopi Delta - İon Dragoumis: Talihsiz bir Aşk Hikayesi**

Alexandra Marina Dapoudani*

Abstract:

Title: *Pinelopi Delta - Ion Dragoumis: An Unfortunate Love Affair*
Penelope Delta (1874-1941), the greatest writer of Children's Literature in modern Greece of the 20th century, lived a great platonic love affair with Ion Dragoumis. The two were never able to live their love freely since Delta was already married and the mother of three children. They deserved to experience the absolute spiritual love because in any case love for Plato is "τόκος εν καλώ / tokos en kalo", that is to say more explanatory, birth in the absolute beauty of the spirit and ideas. But this unrequited love came at a high price in the psychological world of Delta, she never forgave herself for not daring to go beyond the social conventions of the time, never forgave her parents for marrying her off to a man she never truly loved. Fate treated both of them harshly: Ion Dragoumis was murdered on July 31, 1920 by the ardent supporters of the Prime Minister of Greece Eleftherios Venizelos, Penelope Delta several years later and more specifically in the middle of the Second World War, she committed suicide, unable to bear the loneliness any longer and her hard luck.

Keywords: Platonic love, unrequited love, suicide, fate, emotional emptiness.

---

* Öğr. Görevlisi Dr., Ankara Üniversitesi, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, ORCID ID: 0000-0002-3620-6997; e-mail: marinada1982@gmail.com

** Bu bilimsel makale, Tez danışmanı Profesör İoannis Petropoulos olan, Klasik ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Yunan Filolojisi Bölümü'nde yapılan: "İntihar Üzerine: Eski Yunanistan'da iyi Ölüm Kavramı ve Çağdaş Yunan Edebiyatı'nda İntihar Umutsuz Adımı" başlıklı Post Doktora çalışmasının bir ürünüdür.

Giriş

İş adamı ve milli hayırsever Emmanouil Benakis ve o dönemin Mısır İskenderiyesi'nin güçlü tüccar ailesi olan Khoremi'lere mensup Virginia Khoremi'nin kızı Pinelopi Benaki-Delta, 24 Nisan 1874'te Mısır'ın İskenderiye şehrinde doğdu. Yazma yeteneği, çocukluğundan itibaren kendini gösterdi. Çocuk edebiyatının solmakta olduğu bir zamanda, Penelope Delta bu türe cömertçe katkıda bulunmuştur. İlham kaynağı, Yunan tarihi ve Yunanlar için önemli olaylardır. Birçok bilimsel topluluk ve derneğin üyesiydi ve edebiyat ve kültürün tanıtımının savunucusuydu. Ayrıca modern tarih için sözlü kaynaklar toplamakla da uğraştı. Makedon savaşçıların anılarını kaydetti, önde gelen siyasi ve askeri olaylar hakkında sözlü tanıklıklar ve anlatılar topladı. 1882 yılında Benaki ailesi geçici olarak Atina'ya taşındı ve 1895 yılında Pinelopi zengin Fenerli tüccar Stefanos Delta ile evlendi. Bu evlilikten üç kız çocuk sahibi oldular. 1905 yılında ailece İskenderiye'ye döndüklerinde, Pinelopi o dönem Yunanistan'ın İskenderiye Konsolos Yardımcısı olan İon Dragoumis ile tanıştı. Aralarında büyük bir aşk başladı, ancak Pinelopi toplumsal kabullere, eşine ve çocuklarına karşı sorumluluklarına karşı gelmek istemedi. Pinelopi Delta'nın Dragoumis'e karşı olan bu platonik aşkı¹, 1908 yılında Dragoumis'in hayatı dönemin önemli Yunan aktrisi Marika Kotopouli ile birleşince, son buldu. Delta, 1906 yılında Frankfurt'a taşındı ve Bizans İmparatorluğu döneminde geçen *Vatan için - Gia tin Patriδα* (Για την Πατριδα/Vatan İçin) (1909) isimli ilk romanını yayınladı. Kısa zaman içinde, bunu *Ton Kero tou Voulgaroktonou* (Τον καιρό του Βουλγαροκτόνου/ Bulgar-kıran Dönemi) isimli ikinci romanı takip etti. 1909 Goudi Askeri Hareketi ona *Paramithi Khoris Onoma* (Παραμύθι Χωρίς όνομα / İsimsiz Masal) (1911) başlıklı eserini yazma noktasında ilham verdi. 1913 yılında Delta ailesi İskenderiye'ye döndü ve 1916 yılında Delta'nın babası Emmanouil Benakis'in belediye başkanı seçileceği, Atina'ya kalıcı olarak yerleşti.

---

¹ Platonik aşk veya platonik sevgi, manevi sevginin bir çeşidi için kullanılan bir kavramdır. Platonik aşk, Platon'un konusu sevgi veya gelen olarak aşk olan *Symposium* adlı diyalogunda incelenmektedir. Platonik sevgi, tanrısal olanın, güzel olanın gözlemlenmesi için yükseliş aracı sayılmaktadır. Kısaca, gerçek platonik aşkta, sevdiğimiz güzel veya üstün kişi bizim zihnimizi ve ruhumuzu daha yüksek ideallere yönelme noktasında esinlendirir. Sokrates, Platon'un *Symposium* eserinde Tensel Aşk ve Tanrısal Aşk olmak üzere iki çeşit aşk tipi tanımlamaktadır. Tensel Aşk, fiziksel tatmin ve üreme amacı ile güzel bir vücuda karşı olan basit maddesel çekimden başka bir şey değildir. Tanrısal Aşk, yolculuğa fiziksel çekimden yani güzel bir şekle veya vücuda olan çekimden başlayıp, aşama aşama Yüksek Güzelliğe yönelmektedir. Bu bizi yüksek ruhsal seviyelere ulaştırın Tanrısal Aşk kavramı *Platonik aşk* olarak adlandırılmaktadır: Platon, *Faidros*, *İ Logiki tou Platonikou Eroti*, Ekdoseis Romi (Atina, 2018), 234.

Emmanouil Benakis, Kifisia'daki yazlık evlerine sık sık davet ettikleri, Yunanistan Başbakanı Eleftherios Venizelos ile sıkı bir dostluk kurdu².

Pinelopi Delta 1922 yılında, ailesinin de katkısı ile, "Küçük Asya Felaketi" sonrası Yunanistan'a gelen göçmenlerin ihtiyaçlarının karşılanması ve rehabilitasyonu için aksiyon aldı. Babasının Kifisia'da bulunan çiftliğinde ve evlerinde onlarca göçmen aileyi misafir etmişler ve bu ailelere yiyecek sağlamışlardır. 1925 yılında *I Zoi tou Christou (H Zoi tou Christou/İsa'nın Hayatı)* yayınlanmıştır. 1929 yılında, 1939 yılında bitecek olan ve üç ciltte o dönemin aktif kadınlarından biri olan Despoina Krina-Dapergola'nın hayatını anlatan bir otobiyografik roman olan, *Romiopoules (Ρωμιοπούλες / Rum Kızları)* isimli üçlemeyi yazmaya başlamıştır³. Ayrıca üç romanı daha yayımlanmıştır: bütün kardeşlerin yazı geçirmek için Mısır'dan Atina Pire'ye teyzelerine geldiklerinde, kardeşinin yaşadığı maceraları anlattığı *Trellantonis (Τρελλαντώνης / Deli Antonis)* (1932), ailenin küçük köpeğinin gözlerinden İskenderiye'deki hayatı anlattığı *O Magkas* (1935) ve hikâyenin Makedonya Mücadelesi sırasında Giannitsa Gölü etrafında geçtiği *Sta mistika tou Valtou (Στα Μυστικά του Βάλτου / Bataklik Sırlarında)* (1937)⁴.

Alman güçlerinin Atina'yı işgal ettiği 27 Nisan 1941 günü, bu olay yüzünden psikolojik olarak çökmüş olan, Pinelopi Delta, zehir içerek intihar etmeye çalışmış ve beş gün sonra 2 Mayıs 1941'de vefat etmiştir. Hemen ölmemesi nedeniyle hayatının son saatlerini dayanılmaz acılar içinde geçirmiştir. Ayrıca bundan önce de iki defa intihara teşebbüs ettiği vurgulanmalıdır. Evinin bahçesinde bulunan mezar taşına, *SESSİZLİK* kelimesi kazınmıştır. Maria Polidouri'nin Kostas Kariotakis'e karşı olan çılgın aşkının bir benzeri de Pinelopi Delta'nın İon Dragoumis'e olan aşkıdır. Aslında platonik ve tamamlanamamış bir aşk olan bu sevdâ, birçok engel ve zorlukla karşılaşmış ve onun içinde büyük bir ukde olarak kalmış ve İkinci Dünya Savaşı'nın ortasında onu intihara sürüklemiştir⁵.

Ancak onu ölüme götüren son intiharı ile önceki intihar denemeleri arasında nasıl bir ortak nokta olduğu sorusunu cevaplamaya çalışacağız. Delta'nın intihar etme amacı, Alman işgalini yaşamamak için kendini öldürmekti. Aynı mantıkla gençliğindeki intihar girişimleri de benzer amaç güdüyor olabilir. Her intihar denemesi ile, onu son nefesine kadar

² Nena Kokkinani, *Pinelopi Delta, I Zoi tis san Paramythi, Viografia gia Efivous* (Atina: Ekdoseis Agkyra, 2008), 23-25.

³ Kokkinani, *Pinelopi Delta*, 26-27.

⁴ Kokkinani, *Pinelopi Delta*, 28-29.

⁵ Kokkinani, *Pinelopi Delta*, 30-31.

sevmekten vazgeçmediği İon Dragoumis ile birlikte yaşamaktan alıkoyan babası, annesi ve kocasından intikam almak istemiş olabilir. Kendisine karşı ve ona karşı olanlara, onu reddedenlere veya terk edenlere karşı öfkeyle dolu olan ve kendisini öldüren kişilerin kararlarının arkasında çoğu zaman cezalandırma kavramı yer alır⁶.

Sevdiğimiz bir kişinin ölümü karşısında hissettiğimiz yas ve hüznün, bizi matem ve şikayete yöneltiyorsa, o zaman melankolide bulunan yasin nesnesi artık sevdiğimiz ölü olmaktan çıkar ve bizzat kendimiz haline gelir. İntihar eden kişi kendisini öldürerek aslında nefret ettiği cismi öldürmektedir. Olduğu veya dönüştüğü cisimden nefret etmekte ve ölmesini istemektedir. Bu anlamda intihar bir çeşit cinayettir⁷.

Pinelopi Delta'nın kendi verdiği isim ile, ölüm nostaljisi, yani intihar eğilimi çocukluk döneminden beri bildiği bir şeydi: "*Annemin ağlamasına neden olacak ölüm düşüncesi beni çekiyordu. Çünkü çocukları ölen anneler ağlıyorlardı, o zaman benim annem de ben ölünce ağlayacaktı (...) annemin ağlamasının ve belki bir öpücüğünün de hasretini çekiyordum*"⁸. Burada, çocukluk döneminde ona karşı ilgisiz ve soğuk bir tavır olan annesinden intihar ederek intikam alma isteği gözlemlenmektedir. Pinelopi Delta, annesinin sevgisine ve çocukluk döneminde doyamadığı öpücüklerine susamış vaziyetteydi.

Platonik Bir Aşkın Başlangıcı

Ölüm düşüncesi, evli ve üç çocuk annesi olgun bir kadın olarak, kendisinden dört yaş küçük İon Dragoumis'i tanıyıp âşık olduğunda tekrar ortaya çıktı. Onu tanımadan iki yıl önce, arka planında ağır bir tür melankolinin gizlendiği ciddi psikosomatik semptomlarla Avusturya'daki bir nöroloji kliniğinde tedavi görmüştü. Pinelopi Delta, babasının kendisini onunla evlenmeye zorladığı kocasıyla oluşturduğu ailede, yaklaşılmaz ve aşırı soğuk tavırlı annesinin ve aslında mevcut olmayan babasının yanında mutsuz olduğunu biliyordu. Genç Pinelopi, bu üç noktada düzelmez ve umutsuz hayattan kurtulabileceği noktada umutlanmayı bırakmaya karar verdi. Kendi ifadelerine göre hayatı usandırıcıydı ve kendisi çapraşık bir labirentin içinde mahsur vaziyetteydi. Bu durum onu hassas

---

⁶ Petros Khartokollis, *İdanikoi Autokheires, Ellines Logoteklmes pou Autoktonisan* (Atina: Ekdoseis Estia, 2003), 145.

⁷ Simon Critchley, *Simeioseis Peri Autoktonias*, çev. Myrsini Gkana (Atina: Ekdoseis Potmos, 2018), 65.

⁸ Pinelopi Delta, *Protes Enthymiseis*, Epimeleia A. Zannas (Atina: Ekdoseis Ermis, Athina 1985), 29.

kılmaktaydı ve bu nedenle İon Dragoumis ile tanışması belirleyiciydi, ortaya çıkan aşka karşı koyması imkânsızdı ve yaralanacağı da kesindi:

*Artık sarsıntı istemiyordum, mutluluk istemiyordum. (...) Evlilik hayatım dışındaki her his veya sarsıntı, hem benim yapım hem de yetiştirilme tarzım nedeniyle imkânsızdı. Etrafıma sakinlik, şefkat ve huzur dağtıyordum. Sakinlik. Hayatım tekdüze, sakin bir göldü (...).*⁹

1905 yılı İskenderiye’de, Pinelopi Delta’nın Yunanistan İskenderiye konsolos yardımcısı İon Dragoumis’i tanıdığı yıldır. İon Dragoumis (2 Eylül 1878, Atina - 31 Temmuz 1920, Atina) bir Yunan diplomat, siyasetçi ve yazardı. Dragoumis partilere ait değildi. İlk başta Venizelos’u destekledi, sonra ona karşı çıktı, bu konumlanış da Dragoumis’in 1920’de idam edilmesine sebep oldu. Gerçekte herhangi bir partiye ait olamazdı. Onun gibi özgür ruhlar, başkalarının karar verdiği yerlere ait olmaya dayanamaz. Hemen birbirlerine âşık oldular, aralarında yoğun bir tutku ve yarını olmayan platonik bir aşk doğdu. Bu tamamına eremeyen aşk, Delta’nın iki defa daha intihar denediği uzun yıllar boyunca devam etti. Kendisine karşı samimi olabilmek adına, eşine her şeyi itiraf etti ama onu asla terk etmedi. 1908 yılında, İon Dragoumis’in aktris Marika Kotopouli ile tanışması ve aşkı ona son darbeyi vurdu. O zamandan itibaren, Pinelopi Delta ömrünün sonuna kadar hep siyah giyindi.

Delta, Yunan konsolos yardımcısı ile İskenderiye’deki köşkte yaptıkları konuşmaları anımsıyor ki bu konuşmalar sırasında iki tarafta da benzeri görülmemiş bir tutku ve şefkat ortaya çıkmaktaydı: Delta:

*Şimdi seni sevdiğimi söylemekten korkmuyorum, (...) Ne dedikleri beni ilgilendirmiyor, bunu düşünmüyorum bile. Seni sevdiğimi gidip kocama da söyleyebilirim.*¹⁰

Dragoumis: *“Şimdiye kadar hiç böyle sevmemişim (...). Sende hiçbir şey, hiçbir şey bana dokunmuyor. Her kelimen, her hareketin, her bakışın kalbimle uyumlu.*¹¹

Konsolos Yardımcısı Dragoumis’in Yunanistan’a geri çağırılması Delta’nın zaten kötü olan ruh halini ağırlaştırdı. O Atina’ya gidiyor ve

⁹ Pinelopi Delta, *Anamniseis 1921*, Epimeleia A. Zannas (Atina: Ekdoseis Ermis, Athina 1996), 30.

¹⁰ Delta, *Anamniseis 1921*, 72.

¹¹ Delta, *Anamniseis 1921*, 73.

ilişkileri mektuplaşarak devam ediyor. O an için sonu olmayan bir kabustan kurtulduğunu hissediyor. Ancak, günlüğüne yazdıklarında:

Geçen hafta, bir fırtına gibi yıkıcıydı, sağlığım her geçen an daha kötüye gidiyordu. İyiye gitmek için hiçbir şey yapmıyordum, yaşamak istemiyordum, kurtulabilmek için ölmeyi umut ediyordum,¹² diyordu.

Bu durumundan korkan kocası, anne babasını görebilmesi için Atina'ya gitmeyi önerince, orada Dragoumis ile de buluşacağını bildiğinden bu çekici öneriyi ikinciye düşünmeye gerek duymadan kabul eder:

Ansızın ışık gördüm. Gitmem onu görmem gerekiyordu, daha sonra ne olacaksa olsun. Ölüm, intihar, boğulma dışında önümde olumlu hiçbir şey görmüyordum. Onu bir daha göreyim ve artık geri dönmeyeyim, sanırım tek olumlu düşüncem buydu.¹³

Bir an için çocuklarını düşünüyor, ancak çocuklarının düşüncesi bile onu kaçıştan alıkoyamıyor. Ve çağdaş Yunanistan'ın en iyi çocuk kitapları yazarı olarak tanınmış bu kadın aşağıdakileri yazıyordu:

Kader öksüz kalmalarını istediği düşüncesi ile çocuklarımı bıraktım. Daha çok küçüktüler. Sevgiye ve acıya ve mahrumiyete ve hüzne ilişkin ne bilebilirlerdi ki?¹⁴

Gitme kararı kesindi. Her ne pahasına olursa olsun Dragoumis'i bir daha görecekti ve ondan sonra ölebilirdi. Evli olduğundan ve çocuklarının ve ailesinin namusunu hiçbir şekilde kirletmek istemediğinden onunla yaşama fikri yasaktı. Atina yolculuğuna yanına küçük bir şişe zehir de almıştı. Sevdiği Dragoumis ile buluştuktan sonra intihar etme kararını almıştı. Ayrıca bu kararını İon'un kendisine de bildirmişti:

Ona artık bu şekilde yaşamak için ne gücüm ne de isteğim olmadığını ve buluşmak, serbest bir şekilde konuşmak ve daha sonra ölmek istediğimi söylemiştim.¹⁵

Atina'da kaldığı zaman zarfı içerisinde, Pinelopi Delta Dragoumis ile çok defa buluştu ve buna paralel olarak iki başarısız intihar girişiminde

---

¹² Delta, *Anamniseis* 1921, 88.

¹³ Delta, *Anamniseis* 1921, 88.

¹⁴ Delta, *Anamniseis* 1921, 93.

¹⁵ Delta, *Anamniseis* 1921, 100.

bulundu Her ikisinin de aşkları mükemmel zirvede bulunuyordu. Delta bu fırtınalı döneme ilişkin aşağıdaki satırları yazmaktaydı:

Ayrılıktan veya ebedi ölümden başka bir çare olmadığının bilincindeki sevgimiz ölümlle yoldaş olarak yaşıyordu. Çile çektiğimiz bunca yılda ölüm düşüncesinden güç ve teselli alıyorduk. Sonunda vahşi ölüm önce onu alarak (burada Delta, Dragoumis'in uğradığı haksız suikast atıfta bulunmaktadır) bizi sonsuza kadar ayırdı. Ve beni de hayatın gri okyanusunda yalnız bıraktı.¹⁶

Dragoumis, kendisiyle fırtınalı bir aşk yaşadığı, büyük Yunan aktris Marika Kotopouli hayatına girdiği bir dönemde öldürüldü¹⁷. İon Dragoumis'in Venizelos karşıtı kampa katılmış olması öldürülmesinin gerekçesini teşkil etti. Venizelos'a karşı Paris'te yapılan suikast girişimi öğrenildiğinde, Jandarmanın Komutanı Emmanouil Zimvraakis'in adamlarının pususunda yakalandı ve 31 Temmuz 1920'de Atina'da öldürüldü. Pavlos Giparis (yakalanmasında ve infazında bulunmayan ancak Dragoumis'i yakalayan paramiliter birimin komutanı), Emmanouil Repoulis (yurtdışında bulunan Eletherios Venizelos'un Hükümetinin başbakan yardımcısı ve içerideki lideri) ve ölümünden sonra, bizzat Giparis tarafından 1935'teki mahkemede, infazı emreden kişi olarak suçlanan, Emmanouil Benakis (Venizelos'un eski bakanı), cinayetin azmettiricileri ve infaz emrini verenleri olarak suçlandılar. Kızı Pinelopi Delta ile olan eski ilişkisi nedeniyle, Benakis'in Dragoumis'e karşı şahsi kini de mevcuttu. 1941 yılında Filippos Dragoumis, kardeşi İon Dragoumis'in günlüklerini ve arşivlerini Delta'ya emanet etmiş, Delta da Dragoumis'in bu eserine yaklaşık 1.000 sayfa el yazması yorum eklemiştir¹⁸.

İon Dragoumis'in 31 Temmuz 1920 tarihinde öldürülmesi (veya soğuk kanlılıkla infaz edilmesi), şüphesiz çağdaş Yunan tarihinin en trajik olaylarından. Olaydan neredeyse yüz yıl sonra, bugün bile bu hikayede aydınlanmamış karanlık noktalar mevcuttur. Sevr Antlaşması'nın

¹⁶ Delta, *Anamniseis* 1921, 157.

¹⁷ Mısır'da 1905 yılında, yani yazar Pinelopi Delta ile aşk ilişkisine başladığı aynı dönemde, ilk kez tanıştığı aktris Marika Kotopouli'ye ilişkin İon Dragoumis'in yazdığı sözler kesinlikle aydınlatıcıdır: "Sadece bir kadın değil bir yaratıcı güç olduğu içine ona hayran olmayı Marika Kotopouli'yi ilk tanıdığım günden beri seviyorum. Bütün kadınlar gibi çocuk doğuran, güzel vücudunu erkeklere teslim eden değil, istisnai ruhu ile sanat doğuran değerli bir kadın o. Daha sonra kalbine taptım. Zengin, sıcak, dolu ve temiz. Kalbi kristal gibi şeffaf ve akarsu gibi akışkan ve deniz gibi farklı şekilli ve güneş gibi sıcak. (...) Güzel kalplim, bütün yüzyılların Yunan medeniyeti senin içinde": İon Dragoumis, *Fylla İmerologiou D'* (1908-1912), (Atina: Ekdoseis Ermis, 1985), 10.

¹⁸ Pantelis Voutouris, *An tora zouse o Dragoumis. İdees tis sklirotitas kai tis kalosynis (Ethnikosocialismos, Sosialismos, Ratsismos (1897-1922))* (Atina: Ekdoseis Kastanioti, 2017), 176-189.

imzalanmasından az zaman sonra, yani tam olarak 30 Temmuz 1920 tarihinde, Eleftherios Venizelos'a, Paris'te Gare de Lyon'da suikast teşebbüsü olmuştur. Bu suikast girişimi Eleftherios Venizelos hükümetinin iki emekli subayı tarafından gerçekleştirilmiştir: Denizci Teğmen Apostolos Tserepis ve Teğmen Georgios Kiriakis. Her ikisi de çok yetenekli nişancılar olmalarına rağmen, Venizelos'a on kez ateş etmişler ve sadece sol elinden yaralayabilmişlerdir. Haber Atina'ya değiştirilmiş olarak ulaştı. Çok kişide Venizelos'un öldürüldüğü izlenimi doğdu. Bunun sonucunda da Venizelos taraftarları öfkeleniler. İon Dragoumis başlarda Venizelos siyasetini desteklerken, daha sonraları Venizelos karşıtı fikirler ifade etmiştir. İon Dragoumis, 31 Temmuz 1920 Cuma sabahı, sahneye geçeceği oyunun provalarını izlemek üzere Marika Kotopouli'nin sahne aldığı tiyatroya gitmişti. Venizelos'a yapılan suikast girişiminin haberi geldiğinde, Kotopouli doğru şekilde Venizelos taraftarlarının intikam alacağını öngörmüştür. Kendisi de bilinen bir Venizelos karşıtı olduğundan ve misilleme veya maddi zarardan korkarak tiyatrosunu kapatmıştır. Ancak, aynı akşam Kotopouli'nin tiyatrosu yağmalandı. Dragoumis, ilham vericileri kim olursa olsun, Venizelos'a yapılan suikast girişimini kınadığını belirtmiştir. Bunun akabinde de, Kotopouli ile birlikte evine dönmüştür. İon Dragoumis, biraz evinde kaldıktan sonra ölümcül bir hata yapmıştır. Venizelos'a yapılan suikast girişimini açıkça kınadığı bir makale yazıp, ortağı ve ortak yazı işleri müdürü olduğu *Politiki Epitheorisis* (Πολιτική Επιθεώρησις/Siyaset Günlüğü) dergisinde yayımlamak üzere, Atina'ya gitmeye karar verdi. Kotopouli ve kardeşi Natalia Mela'nın bütün karşı çıkmalarına ve uyarılarına rağmen kararını değiştirmede. 31 Temmuz 1920 günü öğlen saat üç gibi, İon Dragoumis arabasını kullanarak Atina şehir merkezine doğru gidiyordu. Ancak Venizelos'un ateşli destekçileri onu tanıyıp yakaladılar. O yaz, havanın çok sıcak olduğu öğle saatlerinde, 425.000 kişinin yaşadığı Atina sokakları neredeyse bomboştu. Olayı gören şahit sayısı çok azdı. Dragoumis'in katilleri ona sadece on üç kurşun sıkmakla yetinmediler aynı zamanda onu en az beş defa da süngü ile bıçakladılar. Cinayet mahalline, oğlunu teşhis etmek üzere baba Stefanos Dragoumis geldi. İon'un cenazesi sonraki gün sabah erken saatlerde defnedildi¹⁹.

Yeniden iki kahramanımızın fırtınalı aşklarına dönmek gerekirse, Pinelopi Delta'nın ölüm fikrine nasıl yaklaştığı konusu son derece önem arz eden bir konudur. Ölümün aşkla veya daha doğrusu aşkın ölümle romantik şekilde özdeşleştirilmesinin, ilk örneğini Alman romantik yazar Goethe'nin başyapıtı *Genç Werther'in Acıları* (*Die Leiden des jungen*

¹⁹ Giannis Mazis, *İon Dragoumis: O Asymvivastos* (Atina: Ekdoseis Metaikhmio, 2016), 135-136.

Werthers)²⁰ adlı eserinde görüyoruz. Dragoumis ve Delta için intihar işlemi tamamıyla konformist ve bağlayıcı bir hayattan, insan varlığını haklı çıkarmak veya yüceltmek yerine ezen bir günlük yaşamdan kaçışın mükemmel yoludur. Bu mantıktan bir parça, Periklis Giannopoulos'tan Kariotakis'e, Lapathiotis'ten İoannis Sykoutris'e kadar yeni Yunan edebiyatının bütün intihar etmiş şahsiyetlerinde mevcuttur. Delta iki başarısız intihar girişiminden ve Atina'da bir süre kaldıktan sonra evine ve çocuklarına dönme kararı alır:

*İrademizden çok daha güçlü bir şey var (...) Tanrı mı, Tabiat mı, iblis mi kader mi dersin bilmem ama bize kızan ve bizi ezen sessiz güçlü bir şey. Ve son kertede irademizin hayatımıza hükmettiğini düşünmemiz trajik bir yanılıdır.*²¹

Evine ve aynı boğucu çevreye dönecek olması, onu umutsuzluğa sürüklemektedir: *“Gerçek gözümün içine bakıyordu ve korkunçtu. Ölmeyi başaramıyordum. Kocamla yaşama düşüncesi, riyakârlık ve yalan düşüncesi midemi bulandırıyor.”*²²

İskenderiye'ye kocasına ve çocuklarına döndüğünde intiharı tekrar düşünür, ancak bu kez tabanca ile intihar etmeyi tasarlar. İntihar ederek gerçekten ölmeyi mi istemektedir yoksa derinlerde nefret ettiği insanlardan intikam almayı mı? Derin nefret duyduğu bu kişilerden biri kesinlikle kocasıdır²³. Diğer taraftan, tabancayla intihar etmeyi tasarlaması, Delta'nın sahip olduğu tamamen çökmüş ruh halinin bir göstergesi sayılabilir. Bu yolla intihar eden kişiler kalplerine değil başlarına ateş ederek hayatlarına son verirler. Bu yolla, beyinlerini öldürerek, aslında düşüncelerinin rezil yöneticisini öldürmek isterler. Tabanca ile intihar, bunu yapan kişiyi kendisinden, aklını, başını ve beynini tutsak almış her şeyden kurtarmaktadır²⁴.

İskenderiye'de kaldığı zamanda İon Dragoumis ile mektuplaşmaya devam etmiş ve o Delta'yı her şeyi terk ederek birlikte yaşamak üzere Atina'ya gitmesi için teşvik etmiştir. Bu dönemde psikolojik durumu sürekli kötüye gitmiştir. Durumu fark eden eşi her geçen gün onu yok eden

²⁰ Napoleon'un çok sevdiği ve daha sonraki Avrupa romantik edebiyat akımını etkileyen etik ve manevi akım “Fırtına ve Coşku”nun temel eksenini oluşturan, *Genç Werther'in Acıları* romanını Goethe, bir arkadaşının intiharından etkilenecek 1774 yılında yazmıştır.

²¹ Delta, *Anamniseis* 1921, 93.

²² Delta, *Anamniseis* 1921, 94.

²³ Petros Khartokollis, *İdamikoi Autokheires, Ellines Logotekhnes pou Autoktonisan* (Atina: Ekdoseis Estia, 2003), 161.

²⁴ David Foster Wallace, *Auto edo einai Nero, Merikes Skepseis gia ti Zoi*, çev. Kaltsas Konstantinos, (Atina: Ekdoseis Kritiki, 2015), 43.

depresyondan kurtulması için Delta'yı Avrupa'ya göndermiştir. Takip eden yıllarda Delta ailesi ile birlikte Avrupa'da yaşamış ancak Dragoumis'in düşüncesinde hapsolmaya devam etmiştir. Ölüm düşüncesi de her an içinde canlıdır. Günlüğüne yazdıkları dikkat çekicidir:

Tek dayanağım ve tesellim intihar düşüncesi. Kocama benim hediyem olan tabancası dolabımda kilitli duruyor. Farklı bahanelerle kocamdan aldığım bu tabancayı, İskenderiye'den kaçtığımızdan beri zaman zaman açıp kontrol ediyorum ve kurşunların yerinde olduğundan emin olup yine dolaba kilitliyorum.²⁵

Atina'daki başarısız intihar girişiminden üç yıl sonra, Delta, son bir kez evini ve onu boğan tekdüze hayatını terk etmeye karar verir. Dragoumis'le Frankfurt dışında ailesi ile birlikte o dönem kaldığı bir şehirde buluşur. Dragoumis, aşklarının onun çocuklarından daha çok şey ifade ettiği konusunda ikna etmeye çalışır. Ancak Delta, çocuklarını sevdiği için değil, çocukları daha çok küçük olduğu ve kendisine ihtiyaç duydukları için onları terk etmekten korkar:

Çocuklarım eşlik vazifemin çocukları, onlara baktığımda özelliklerinde mutsuz anılar, kötü anılar, sevinçli olmayan anılar buluyorum, çocuklarım sadece kocama aitler. Onları dünyaya getirdim ve büyütmeye mecburum. Onların bana ihtiyacı var. Benim onlara ihtiyacım yok. Hiçbir güzel anı onların doğumları ile ilgili değil (...) ancak onları doğurdum ve bana ihtiyaçları var ve beni seviyor zavallılar ve onları terk etmemem gerekli.²⁶

Sonuçta Delta, Dragoumis'in söyledikleri ile ikna olmuyor ve konuya ilişkin yazışmalarında, cevap olarak şunları söylüyor:

Evet İon, hayatım burada bitmeli, çocuklarımı neden bırakayım? Babamı psikolojik olarak öldüreyim mi? Kocamı hayal kırıklığına mı uğratayım? Bunu yapma gücüm yok, çok çirkin ve çok vahşi bir şey bu.²⁷

Delta'nın yukarıdaki sözlerine Dragoumis' in cevabı, başarılı olamamış ancak başrolleri için talihsiz ve adil olmayan bir şekilde sonuçlanan tatlı ve aynı zamanda acı bir masal boyutu almış bu platonik aşkın gelmekte olan sonunu teyit eder niteliktedir:

Sanırım bu sonuncuyu yapmalısın. Sanırım beni unutmalsın. Çünkü eğer intihar edersen gene çocuklarımı bırakacaksın, yani gene çirkin bulduğun şeyi

---

²⁵ Delta, *Anamniseis* 1921, 302.

²⁶ Delta, *Anamniseis* 1921, 343.

²⁷ Delta, *Anamniseis* 1921, 391.

*yapacaksın. Beni bırakman çirkin değil, çünkü bunu bağlarının farkında olduğun için yapıyorsun. Senin ruhunu boğan daha büyük güçlerin farkındasın. İmkânsız ile neden mücadele edesin? En sonunda seni öldürecek. Hayat yaşamaya değer olduğundan değil, seni şimdi yorgun, hasta ve kararsız görmeye dayanamadığımdan, senin gibi güçlü bir kadını (...).*²⁸

Pinelopi Delta, Almanların Atina'ya girdiği gün, yani 27 Nisan 1941 günü kendisini zehirlemiştir. 2 Mayıs 1941 tarihinde beslenmemek ve zehrin etkileri yüzünden öldü. Hayatta kaldığı birkaç gün boyunca, sonunu kabullendiğini göstermek için yemek yemeyi ve konuşmayı ısrarla reddediyordu. Kronik nörolojik bir rahatsızlığı olduğundan hayatının son yıllarında sadece birkaç adım yürüyebilecek ve zorlukla yazabilecek durumdaydı. Söylenildiğine göre bu nörolojik rahatsızlığın ilk semptomları 1925 yılında yani o 50 yaşındayken ortaya çıktılar.

Ölümünden sonra, Delta'nın Temmuz 1921'de yani İon Dragoumis'in ölümünden bir yıl sonra yazmaya başladığı uzun otobiyografik bir el yazması bulundu. Torunu ve anılarını yazan kişi olan Pavlos Zannas'ın dediği gibi: *"Delta, Dragoumis ile ilişkisini ve onun anısını ilgilendiren ne varsa, bunları mümkün olan her yolla kurtarmak istemiştir."*²⁹

1940 Temmuzunda İon Dragoumis'in kardeşi Fillipos aralarındaki bütün yazışmayı Delta'ya teslim ettiğinde, o otobiyografisine aşağıdaki duygu dolu satırları yazar:

*Tam otuz iki yıl sonra sevgisinin o ateşine atladım. Ve ihmal edilmiş fakat hiçbir zaman unutulmamış o dönem, acılarıyla, ateşli sevgisiyle, ölçülemez ve teselli edilemez ıstırabıyla, canlandı. Yüreğimin derinliklerine kadar titreyip, tekrar kalemime sarıldım. Ve bu çalışmamı, ruhumu ne kadar acıtacak olsa da, size onu tamamlanmış olarak bırakabilmek için çocuklarım, bitirmeyi istiyorum.*³⁰

Pinelopi Delta'nın İntiharı

Diğer intihar eden kişileri de buna sürükleyen derinlerde pek çok motivasyon olduğu gibi, Delta'nın intiharının da araştırılması zor pek çok sebebi vardır. Bu sebeplerden biri olarak İon Dragoumis'le olan tamamlanmamış aşk da sayılabilir. Toplumsal kısıtlamalar ve mutsuz evliliği yüzünden, İon'un yanında mutlak sevgiyi hiçbir zaman

²⁸ Delta, *Anamniseis* 1921, 391-392.

²⁹ Pavlos Zannas, *Petrokalamithres* (Atina: Ekdoseis Diatton, 1990), 471.

³⁰ Petros Khartokollis, *İdanikoi Autokheires, Ellines Logotekhnes pou Autoktonisan*, (Atina: Ekdoseis Estia, 2003), 168.

yaşayamayacak olmanın sadece düşüncesi bile onu her geçen gün öldürmüştür. Ölümün onları birleştireceği düşüncesi hüzünlü, monoton ve ıstıraplı hayatına anlam katıyordu. İntiharı sayesinde sanki ruhunu yaşamındaki zincirlerden kurtarmış, sevgili İon'u ile tekrar yan yana olabilmek olan itiraf edilmemiş isteği yerine gelmiş oluyordu³¹. Delta kaderine karşı gelmiş ve bu onu mahvetmişti. Bazen biz daha yaşama gelmeden bizim için yazılmış şeylere mukavemet göstermemiz ölümcül bir hata ve bir ağırlık teşkil eder ki buna hem ruhumuz hem de bedenimiz çok zor dayanabilir. Şair Efkleia Karadagli'nin *Ayles Katastrofes (Cisimsiz Felaketler/ Άόλες Καταστροφές)* şiir koleksiyonundaki *Thanasimo Amartima (Ölümcül Günah/ Θανάσιμο Αμάρτημα)* başlıklı şiirinin aşağıdaki mısraları bu konuya ilişkindir:

Θεοί και δαίμονες
Θα μας κηρυγ
Να φιλάγεσαι.
Θανάσιμο αμάρτημα
Η αντίσταση σε έλξη μοιραία.

Tanrılar ve İblisler
Bizi kovalayacaklar
Kendini koru.
Kaçınılmaz olan cazibeye direniş
Ölümcül bir günahdır³².

Mezar taşının üzerine sadece “Sessizlik” kelimesi kazındı. Sadece bu kelimeyi duyduğumuzda aklımıza Lübnanlı yazar Halil Cibran'ın o muhteşem sözleri gelmektedir: “*Sessizlik kutlu olsun! Çünkü onun aracılığıyla konuştuğumu duyacaksın*”³³. Bu küçük sözcük felsefe ile yoğurulmuş bir hayat sızıntısı ve dünyamızın bütün o gürültüsü içinde felsefi bir yaşamsal duruş saklamaktadır. Ayrıca büyük Yunanlı yazar ve psikiyatrist Georgios Kheimonas'ın da dediği gibi: “*Biliyordum, bana eski ve karanlık bir rüya öğretmiş gibi, yazarın kaderi sessizliktir.*”³⁴

---

³¹ Khartokollis, *İdanikoi Autokheires*, 168.

³² Eukleia Karadagli, “*Thanasimo Amartima*,” *Ayles Katastrofes* (Atina: Ekdoseis Pnoi, 2019), 130.

³³ Khalil Gibran, *O Kipos tou Profiti* (Atina: Ekdoseis Iamvlikhos, 2015), 39.

³⁴ Giorgos Kheimonas, *Pezografimata*, Eisagogi-Epimeleia-Khronologio Eyrripidis Garantoudis, (Atina: Ekdoseis Kastanioti), 200, 532.

Sonuç

İntihar konusu hemen şu soruyu akla getirmektedir: Bir yaşamı anlamlı veya anlamsız kılan nedir? Hayatın anlamının ne olduğu sorusunu cevaplayamıyorsak intihar etmemiz daha doğru değil mi? Cevap kesin şekilde hayırdır. Hayatın anlamı konusu sadece bir kenara bırakmamız gereken bir yanıştır. Süregelen sorularımıza cevap olacak büyük keşif hiçbir zaman gelmeyecek. Mitolojideki Sfenks³⁵ bize hiçbir zaman insanoğlunun varoluşundan beri cevap bulamadığı soruların cevaplarını vermeyecek. Ancak bize verilen yaşam hediyesinin değerini hissetmemizi sağlayan küçük mucizeler ve etrafımızdaki karanlıkta yanan küçük ateş ocakları her gün çevremizde ortaya çıkmaktadırlar ve bunu asla unutmamamız gerekmektedir.

Nobel ödülü sahibi Yunan şair Odysseas Elytis, 1972 tarihli *Ta Ro tou Eroti* (*Ta Pó tou 'Erōta /Aşkın Ro'ları*) şiir antolojisinde yer alan *To Parapono* (*To Παράπονο / Şikâyet*) adlı şiirinde, hayat armağanının insana yalnızca bir kez verildiğini bu nedenle de insanın bunu fazla geç olmadan takdir etmesi gerektiğini söylemektedir:

Εδώ στον δρόμον τα μισά
έφτασε η ώρα να το πω
άλλα είν' εκείνα που αγαπώ
γι' αλλού γι' αλλού ξεκίνησα.

Στ' αληθινά, στα ψεύτικα
το λέω και τ' ομολογώ
σαν να 'μουν άλλος κι όχι εγώ
μες στη ζωή πορεύτηκα.

---

³⁵ Yunan Mitolojisine göre Sfenks Tebai'nin batısında oturuyordu. Bilmececiyi çözemeyen yolcuları öldüren mitolojik Sfenks o bölgede yolların kavuştuğu bir noktada duruyordu. Oedipus sadece Sfenks'in bilmecesini çözmekle kalmamış aynı zamanda şaşkınlığından yararlanıp onu öldürerek Tebailileri ondan sonsuza kadar kurtarmıştır. Peki, yolculara sorduğu bilmece neydi? Tanrıça Hera ve Tanrı Ares onu antik Tebai'ye gönderdiler. Orada durup geçenlere şu soruyu soruyordu, "Hayatının ilk döneminde dört ayaküstünde, daha sonra iki ayaküstünde ve hayatının sonlarında üçayak üstünde duran canlı nedir?". (Eski Yunanca: "Τι ἔστιν ὁ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπονον καὶ δίπονον καὶ τρίπονον γίνεταί"). *Bilmeceyi çözemeyenleri Sfenks ölene kadar sıkıyordu. Oedipus, bilmeceyi bunun insan olduğunu söyleyerek çözdü. Çünkü bebekliğinde dört ayakla emekleyerek yürüyor, daha sonra iki ayaküstünde yürüyor ve ihtiyarlığında da ayakta durmak için baston kullandığından üçayak üstünde duruyor. Bilmece çözüldüğünde Sfenks, üzerinde durduğu kayalıklardan düşerek öldü: Giorgos Antoniou, *Vagia-Kasnesi Boiotias, Diadromi sto Khoro kai sto Khrono* (Atina: Ekdoseis A.D.M. Press, 2016), 23.*

Όσο κι αν κανείς προσέχει
όσο κι αν τα κωνηγά
πάντα πάντα θα 'ναι αργά
δεύτερη ζωή δεν έχει³⁶.

Burada yolun yarısında
Söylemem için vakit geldi
Sevdiklerim başka şeylerdir
Başka bir yer için başka bir yer için yola koyuldum.

Gerçekten ve yalandan
Söylüyor ve itiraf ediyorum
Sanki başka biriydi de ben değildim
Hayatın içinde yürüdüm.

Bir kişi ne kadar dikkat ederse etsin
Ne kadar da onların peşine düşerse düşsün
Her zaman her zaman geç olacak
İkinci bir hayat yoktur.

İon Dragoumis ve Pinelopi Delta. İki bedene bölünmüş bir ruh. Asla serbest bırakılmayan gömülü bir acı. Birbirine yakın iki hıçkırık. Aşk ve ülke. Zevk ve acının hikâyesi. Arzuların, hayallerin, yüksek ideallerin, yüksek taahhütlerin, yüksek vizyonların zihinsel yaşamındaki karizmatik diplomat ve büyük yazar. Kader onları cezalandırmış olabilir ama tarih onları asla unutmayacak. Delta'nın ölmeden kısa bir süre önce kendi sözleri şok edicidir: "*Deli olduğumu biliyorum ama aşk insanı deli eder...*"³⁷

Öz:

20.yüzyıl modern Yunanistan'ının çocuk edebiyatının en önemli yazarı Pinelopi Delta (1874-1941), İon Dragoumis'e karşı büyük platonik bir aşk yaşamıştır. Delta evli ve üç çocuk annesi olduğundan, her ikisi de aşklarını özgür bir şekilde yaşayamamışlardır. Platon'a karşı olan sevgi , τόκος εν κλώ // tokos en kalo yani sadece güzelliğin içinde doğum, manevi dünyada ve fikirler/ idealar dünyasının mutlak güzelliğinde doğum olduğu için mutlak manevi aşkı yaşamaya çalıştılar. Ancak tamamlanamayan bu aşk, Delta'nın psikolojik dünyasına pahalya patlamıştır. Çünkü yaşadığı dönemin toplumsal kabullerini aşamadığı için kendisini ve onu hiçbir zaman gerçekten sevmediği bir insan ile evlendirdikleri için de ailesini hiçbir zaman affetmedi. Kader her ikisine de

³⁶ Odysseas Elytis, "Parapono," *Poiisi*, (Atina: Ekdoseis İkaros, 2002), 298-299.

³⁷ Stefanos Dandolos, *İstoria Khoris Onoma, To Kryfo Pathos tis Pinelopis Delta* (Atina: Ekdoseis Psykhogios, 2018), 234.

acımasız davrandı: İon Dragoumis, 31 Temmuz 1920'de Yunanistan Başbakanı Eleftherios Venizelos'un fanatik destekçileri tarafından öldürüldü ve Pinelopi Delta da, yalnızlığa ve kötü kaderine daha fazla dayanamayarak yıllar sonra İkinci Dünya Savaşı sırasında intihar etti.

Anahtar Kelimeler: Aşk, İntihar, Boşluk, Duygular

Bibliyografya

- Antoniou, Giorgos. *Vagia-Kasnesi Boiotias, Diadromi sto Khoros kai sto Khrono*. Atina: Ekdoseis A.D.M. Press, 2016.
- Critchley, Simon. *Simeioseis Peri Autoktonias*. çev. Myrsini Gkana. Atina: Ekdoseis Potmos, 2018.
- Gibran, Khalil. *O Kipos tou Profiti* Atina: Ekdoseis Iamvlikhos, 2015.
- Dandolos, Stefanos. *İstoria Khoris Onoma, To Kryfo Pathos tis Pinelopis Delta*. Atina: Ekdoseis Psykhogios, 2018.
- Delta, Pinelopi. *Protes Enthymiseis*. Epimeleia A. Zannas. Atina: Ekdoseis Ermis, 1985.
- Delta, Pinelopi. *Anamniseis 1921*. Epimeleia A. Zannas. Atina: Ekdoseis Ermis, 1996.
- Dragoumis, İon. *Fylla İmerologiou D' (1908-1912)*. Atina: Ekdoseis Ermis, 1985.
- Elytis, Odysseas. "Parapono." *Poisi*. Atina: Ekdoseis İkaros, 2002.
- Khartokollis, Petros. *İdanikoi Autokheires, Ellines Logotekhnēs pou Autoktonisan*, Atina: Ekdoseis Estia, 2003.
- Karadagli, Eukleia. "Thanasimo Amartima." *Ayles Katastrofes*, Ekdoseis Pnoi, Athina, 2019.
- Kheimonas, Giorgos, *Pezografimata, Eisagogi-Epimeleia-Khronologio Eyripidis Garantoudis*. Atina: Ekdoseis Kastanioti, 2005.
- Kokkinani, Nena. *Pinelopi Delta, İ Zoi tis san Paramythi*. Viografia gia Efivous. Atina: Ekdoseis Agkyra, 2008.
- Mazis, Giannis. *İon Dragoumis: O Asymvivastos*. Atina: Ekdoseis Metaikhmio, 2016.
- Platon. *Faidros, İ Logiki tou Platonikou Erotas*. Atina: Ekdoseis Romi, 2018.
- Voutouris, Pantelis. *An tora zouse o Dragoumis. İdees tis sklirotitas kai tis kalosynis (Ethnikosocialismos, Sosialismos, Ratsismos (1897-1922))*, Ekdoseis Kastanioti, Athina 2017.
- Wallace, David Foster. *Auto edo einai Nero, Merikes Skepseis gia ti Zoi*. çev. Kaltsas Konstantinos. Atina: Ekdoseis Kritiki, 2015.
- Zannas, Pavlos. *Petrokalamithres*. Atina: Ekdoseis Diatton, 1990.